

Edward van Kempen – werkt op detachingsbasis als legal officer voor de Raad van Europa en is redactielid van dit blad.

Titre de séjour spécial

Nooit gedacht dat ikzelf het migratie-pad zou bewandelen en net als mijn oud-cliënten de sprong naar een ander land zou wagen. Voor mij werd het een klein sprongetje, naar Straatsburg.

Toen we tijdens de zomervakantie van 2022 bericht kregen dat de Raad van Europa graag wilde dat mijn vrouw de Nederlandse sectie bij de Europees Hof voor de Rechten van de Mens zou komen versterken, hadden we niet lang nodig om ‘nee’ te zeggen. Binnen vier weken *acte de présence* geven in Straatsburg vonden we toch iets te kort dag. Direct spijt van die harde deadline, gaf de Raad ons vijf maanden respijt. Genoeg tijd om alle praktische zaken te regelen, dachten wij. We hadden echter buiten de bureaucratie van de Raad van Europa gerekend, en buiten de praktijk van het vrije verkeer van personen. Al ben ik niet geheel onkundig in het Unierecht, de praktijk bleek weerbarstiger dan richtlijn 2004/38 doet vermoeden.

Als fervent (natuur)wijnliefhebber leek het leven als huisman in de ‘Alsace’ even aanlokkelijk, maar dat vooruitzicht stond toch tegen. Gelukkig accepteerde mijn toenmalige werkgever (*merci*, Kroes Advocaten!) dat ik drie weken per maand zou werken in Straatsburg en één week in Amsterdam. Iedereen had immers de nodige souplesse met ‘*télétravailler*’, Zoom en Teams. Of ik dat vanuit de Elzas deed of Noord-Holland maakte niet zoveel uit, toch? Dat was naïef voor iemand met kennis van de regels van grensoverschrijdend werken. Want: hoe moest de sociale zekerheid geregeld worden? Had ik een A1-verklaring nodig, voor Nederland of voor Frankrijk? Hoe zat het met loonbelasting? Zou er een vaste inrichting ontstaan? En dan kwamen ook nog de geraadpleegde belastingadviseurs tot diametraal tegenovergestelde adviezen.

Zou er een haan naar kraaien als ik gewoon vanuit Straatsburg zou werken? Alsof al die hipsters met hun laptops in Amsterdamse cafés zich afvragen of ze er mogen werken, laat staan waar ze sociaal verzekerd zijn. Alleen al de gedachte aan heimelijk werken in Frankrijk maakte me bijna arbeidsongeschikt. Dus toch maar, zoals vele kennismigranten in Nederland, aan de slag via een payroll, maar dan in Frankrijk. Mooi begrip dat vrij verkeer van personen, maar in de praktijk best lastig.

Alleen al de gedachte aan heimelijk werken in Frankrijk maakte me bijna arbeidsongeschikt.

Ook onze niet-huwelijkse status bleek een probleem te zijn, ondanks twee gezamenlijke kinderen en een samenlevingscontract. In weerwil van artikel 14 EVRM erkennen de instellingen van de Raad van Europa de ongehuwde partner niet op gelijke voet met de gehuwde partner. Zo komt de ongehuwde partner niet in aanmerking voor het volgen van Franse les of meeverzekerd worden op de gezamenlijke zorgpolis; geen pensioen; geen toeslagen. Dus dan toch maar even door de huwelijkschoepel springen. Was trouwen voor een verblijfsvergunning niet de definitie van een schijnhuwelijk? Tant pis. En zo werden we minder dan twee weken voor vertrek ook nog even in de echt verbonden.

Gelukkig kwam, na eindeloze to-do-lijsten, alles goed. En nu ben ik een *legal alien* in *la douce France*. Mét een *titre de séjour spécial* die niks met het vrij verkeer te maken heeft, maar die ik kreeg omdat ik de *plus-one* ben van een *juriste au Conseil de l'Europe*.

Dit jaar worden de columns geschreven door mensen wier verblijfsrecht of dat van hun familie ooit door het migratierecht is bepaald.